

PREVENTIVNÍ PROGRAM
na školní rok 2022/2023
Název programu: O NÁS PRO NÁS

Předkladatelka:
Mgr. Simona Šíchová Chaloupková, DiS. - školní
metodička prevence

Zodpovědná osoba:
Mgr. Marcela Kokešová - ředitelka školy

Ve Vintířově 1.9.2022

OSNOVA PREVENTIVNÍ STRATEGIE O NÁS PRO NÁS na školní rok 2022/2023

1. Naše škola

- 1.1 Seznámení se školou, pedagogy a s žáky
- 1.2 Preventivní tým
- 1.3 Školská rada
- 1.4 Školní program pedagogicko-psychologického poradenství- vnitřní systém komunikace školy
- 1.5 Autoevaluace PP
- 1.6 Školní tradice

2. Cíle programu a metody jejich realizace

- 2.1 Cíle zaměřené na žáky
- 2.2 Cíle zaměřené na rodiče
- 2.3 Cíle zaměřené na pedagogický sbor

3. Měření efektivity programu

4. Spolupráce

- 1.2 Institucionální
- 1.3 Legislativní ukotvení
- 4.3. Odborná literatura, odkazy, kontakty

5. Závěr

6. Přílohy:

- Příloha č. 1: Souhlas se zpracováním osobních údajů
- Příloha č. 2: Školní program proti šikanování
 - Příloha č. 2.1 Komunikace se žáky
 - Příloha č. 2.2 Komunikace s rodiči
- Příloha č. 3: Krizový plán školy pro pedagoga, který čelí šikaně ze strany žáka/ů
- Příloha č. 4: Neomluvené hodiny
- Příloha č. 5: Strategie předcházení školní neúspěšnosti
- Příloha č. 6: Plán školního poradenského pracoviště

1. Naše škola

1.1 Seznámení se školou, pedagogy a se žáky

Naše základní škola je tvořena pouze 1. stupněm ZŠ, tj. 1.-5. ročníkem. Třídní kolektivy jsou malé, což nahrává individuálnímu a individualizovanému přístupu k žákům.

Hlavním cílem je pro nás vytvořit spolupracující, důvěrné a otevřené prostředí se vzájemnou úctou a tolerancí jako výchozí postoje pro primární prevenci rizikových jevů. Vše je propojené a vzájemně se vše ovlivňuje. Pedagogické pracovníce se stále zdokonalují, specializují a vzdělávají. Pedagogický sbor tvoří šest učitelek včetně paní ředitelky, 5 asistentek pedagoga a 3 paní vychovatelky.

Začátkem školního roku se vždy věnujeme především úspěšnému začlenění nových školáků do školního prostředí a nemyslíme tím jen žáky a žákyně prvního ročníku, ale také nově přichozí žáky do některých třídních kolektivů či žáky a žákyně, které ročník opakuji.

1.2 Preventivní tým

Od školního roku 2004/2005 jsme ustanovili preventivní tým. V současné době jej tvoří ředitelka školy Mgr. Marcela Kokešová, metodička prevence Mgr. Simona Šichová Chaloupková, DiS., Mgr. Nina Kačírová, které spolupracují se všemi třídními učitelkami jednotlivých ročníků. Preventivní tým realizuje diagnostiku žáků, navrhuje další možnosti řešení v konkrétně řešených situacích s cílem, který je jednoznačně směřovaný na žáka/yni, samozřejmě za nezbytné spolupráce s rodiči žáka/yně v souladu s aktuálními platnými zákonnými normami.

Preventivní tým kooperuje školní metodička prevence, spolupracuje se všemi pedagogickými i nepedagogickými pracovníci školy, dle jejich potřeby a poptávky, informuje je o aktuálním dění, změnách v oblasti prevence před patologickými jevy, o platných zákonných ukotveních v této oblasti.

1.3 Školská rada

Pro tento školní rok 2022/2023 zůstávají jmenovanými členy ze strany zřizovatele paní J. Střimelská a pan starosta M. Choc, z řad zákonných zástupců žáků je to paní M. Gogová a pan O. Hicl, za pedagogy zůstávají Mgr. M. Kindlová (předsedkyně školské rady) a Mgr. S. Šichová Chaloupková, DiS. (zapisovatelka). Činnost školské rady vyplývá ze školského zákona. Program jednotlivých jednání navrhuje předsedkyně školské rady vzhledem k aktuálním tématům k projednání.

1.4 Školní program pedagogicko-psychologického poradenství – vnitřní systém komunikace školy

Školní poradenské služby ve škole jsou zajišťovány poradenskými pracovníky školy, tj. ředitelkou školy, která je zároveň výchovnou poradkyní, a školní metodičkou prevence (dle platné legislativy) a pracovníky, kteří se podílejí na poradenských službách a vytvářejí konzultační tým pro poskytování služeb ve škole, tj. třídními učitelkami.

Poradenské pracovníce spolupracují se školskými poradenskými zařízeními a s PoČR.. Výchovná poradkyně a školní metodička prevence mají stanovené konzultační hodiny pro zákonné zástupce i pro žáky na daný školní rok, které jsou zveřejněny ve vestibulu školy, na webových stránkách školy, v žákovských knihách a na třídních schůzkách všem zákonným zástupcům.

1.5 Autoevaluace preventivního programu

Je realizována průběžným slovním a písemným zhodnocením plnění zadaných cílů na pracovních poradách s pedagogickým sborem, na pedagogických radách, při individuálních konzultacích se zákonnými zástupci žáků, při konzultačních hodinách ŠMP.

Třídní a školní klima je mapováno pedagogickými i nepedagogickými pracovníky školy, a to formou pozorování, případně cílenými dotazníky, technikami, rozhovory se žáky/ěmi, rodiči, analýzou deníku ŠMP, zpracováním informací ve Schránce důvěry. Závěrečné hodnocení je provedeno formou závěrečné zprávy školní metodičky prevence, která je součástí výroční zprávy školy za uplynulý školní rok a v online systému výkaznictví preventivních aktivit, <http://www.nuv.cz/t/system-vykaznictvi-preventivnich-aktivit>.

1.6 Školní tradice

jsou jedním ze způsobů, jak žáky, jejich rodiče, zákonné zástupce i učitele stmelit k práci, kooperaci vedoucí ke společným příjemným zážitkům.

- Provázení prvňáčků pátáky - prvních pár týdnů ve škole novým žákům a žákyním dělají průvodce žáci a žákyně 5. ročníku
- Mikulášský rej - pořádají žáci V. ročníku
- Čtenářská soutěž – zajišťuje Mgr. P. Šimková
- Dětský den
- Poslední zvonění - je rozloučením „pátáků“ s naší školou
- Vítání občánků - kulturní program zajišťuje p.uč. Mgr. Kačírová
- Pasování na čtenáře
- Den matek

2. CÍLE PROGRAMU A METODY JEJICH REALIZACE

2.1 Cíle zaměřené na žáky a metody realizace

vyplývají z dlouhodobého mapování situace na naší škole, skladby žáků, z místní situace, z rozhovorů se žáky i rodiči a ze vzájemné konzultace s pedagogy. MPP je dlouhodobou závaznou koncepcí. Záměr na konkrétní školní rok vyplývá z potřeb žáků, rodičů a školy, které byly zjištěny uplynulý školní rok.

Preventivní tým se společně s pedagogickým sborem zaměřuje na zakomponování PP jako základního nástroje realizace prevence společensky nežádoucích jevů a školního poradenského systému do ŠVP.

Cílem je navázat a prohloubit účinné působení v oblasti sociálně nežádoucích jevů se zaměřením, jak na prevenci nespecifickou, tak specifickou.

- **V oblasti specifické prevence jsou všechny naše priority součástí každodenního dění nejen vyučovacích předmětů, ale také tematických besed, osvětové činnosti spolupracujících institucí, komponovaných pořadů apod.:**

Jedná se především o tyto oblasti:

Prevence kouření a užívání návykových látek

Environmentální výchova

Ochrana člověka za mimořádných událostí, prevence v oblasti rizikových sportů

Kriminalita a delikvence – u nás minulý školní rok byly v jednom třídním kolektivu řešeny opakované krádeže

Patologické hráčství

Xenofobie, rasismus a antisemitismus

Poruchy příjmu potravy

Práce s žáky ohroženými školním neúspěchem – vytipování žáci/kyně jsou zapojeni do doučování a podpor

Dopravní výchova

Záškoláctví

Kyberšikana

Šikanování žáků a jiné formy násilného chování

- **V oblasti nespecifické prevence se věnujeme především oblastem**

Pohybu, stravovacím návykům, aktivnímu odpočinku coby relax a wellbeing

Zdravému životnímu stylu coby prevenci před užíváním návykových látek

Podrobně rozpracované krátkodobé cíle a metody jejich realizace zaměřené na žáky pro školní rok 2022/2023

KRÁTKODOBÝ CÍL	Metody a formy	Zaměřené na žáky	Spolupráce s institucemi
POHYB, STRAVOVACÍ NÁVYKY, AKTIVNÍ ODPOČINEK COBY RELAX A WELLBEING	Zájmové útvary nabízené školou Zájmové útvary nabízené jiným subjektem – hasiči, fotbal, stolní tenis DDM BLUDIŠTĚ Chodov Městská knihovna Chodov Generální souhlas Účast ve výtvarných soutěžích, sportovních kláních (McDonalds Cup, okrsková kola ve šplhu, přeskoku přes švihadlo, vybíjené apod.) Pravidelné a „zdravější“ stravování – skladba svačin Bovys	1.-5. ročník NP	KNIHOVNA CHODOV, VINTÍŘOV, SDH Vintířov
ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL COBY PREVENCE PŘED UŽÍVÁNÍM NÁVYKOVÝCH LÁTEK	Zdravá strava- Bovys (mléko, ovoce do škol) Relaxace Aktivní odpočinek Prevence nikotinu, užívání nikotinových sáčků, elektronických cigaret (a dalších nových tabákových a nikotinových výrobků), alkoholu, drog, diskuse, modelové situace, rozhovory	1.-5.ročník NP SP- 4.-5.ročník, rozlišení drog, důsledky jejich užívání pro zdraví a sociální život jedince	PO ČR

PREVENCE PORUCH PŘÍJMU POTRAVY	Osvětový materiál Posílení sebevědomí	5. ročník	TU, AP ¹
PREVENCE, ŠIKANÝ, KYBERŠIKANÝ, UMĚT ROZEZNAT CO JE A NENÍ ŠIKANA	Osvětový materiál, Desatero bezpečného užívání internetu PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ Školní řád Třídní pravidla se sankcemi při jejich nedodržování Vzájemná úcta, tolerance, respekt Tolerance k odlišnostem druhý Školní řád Třídní pravidla se sankcemi při jejich nedodržování Besedy, komponované pořady Desatero pro bezpečné užívání internetu	1.-2. ročník 3.-5. ročník	TU, AP TU, AP PO ČR
UŽÍVÁNÍ NOVÝCH TABÁKOVÝCH A NIKOTINOVÝCH VÝROBKŮ (NIKOTINOVÝCH SÁČKŮ, ELEKTRONICKÝCH CIGARET, ZAHŘÍVANÝ TABÁK AJ.)	Platná legislativa (novinky na trhu apod.) Školní řád se sankcemi při porušení Upevnění nekuřáckého postoje, zdravotní následky kouření, škodlivost pasivního kouření, zápach, útrata peněz, vliv na zdraví	3.-5. ročník	TU, AP
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	Ekohrátky Sběr žaludů a kaštanů	1.-5. ročník	DDM CHODOV Mgr. P. Šimková
MOBILNÍ TELEFONY VE ŠKOLE	Novelizace školského zákona Zákaz používání mobilního telefonu Školní řád	1.-5. ročník	TU, AP
POZITIVNÍ VZTAHY, CHOVÁNÍ MEZI SEBOU, K VYUČUJÍCÍM, PŘÁTELSKÉ TŘÍDNÍ KLIMA	Konzultační hodiny školní metodičky prevence pro žáky: pondělí, čtvrtek, pátek 7:25-7:40 Konzultační hodiny školní metodičky prevence pro rodiče žáků každé pondělí 12:45 – 13:30, dle individuální potřeby a domluvy i v jiný termín Konzultační hodiny výchovné poradkyně pro žáky: pátek 13:00-14:00 Konzultační hodiny výchovné poradkyně pro rodiče žáků každé	1.-5. ročník 3.-5. ročník	TU, ŠMP ² , AP Sociometrické šetření PPP Cheb

¹ TU – třídní učitelky, AP – asistentky pedagoga

² ŠMP – školní metodička prevence

	pondělí 13:00-14:00 Konzultační hodiny každé vyučující – vyvěšeny na dveřích školy, děti mají v úkolníčcích Schránka důvěry Asertivní jednání Modelové, situační hry Třídní výlety Monitoring třídního a školního klimatu		
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Na začátku a konci školního roku policisté u přechodu pro chodce BESIP Praktický nácvik s DDM Sokolov Dopravní značky v okolí školy	1.-5.ročník 4.-5.ročník	DDM SOKOLOV POLICIE ČR MĚSTSKÁ POLICIE Chodov hlídání první školní dny u přechodu u školy
ZODPOVĚDNOST ZA SVÉ JEDNÁNÍ	Školní řád Dětská práva, Úmluva o právech dítěte Povinnosti dětí Besedy, komponované pořady- Policie ČR Modelové, situační hry Osvětový materiál	1.-5.ročník	TU, AP
VZÁJEMNÁ POMOC, SPOLUPRÁCE	Program Mikulášské besídky- žáci 5. ročníku SP Program Posledního zvonění Průvodcování prvňáčků žáky/němi 5. ročníku Spolupráce s MŠ – budoucí prvňáčci, návštěva školy, pasování na školáky	1. a 5.ročník	Kolektiv ZŠ, MŠ
		1.-5.ročník	TU, AP
		5.ročník	
PRAVIDELNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA	Školní řád Náplň práce školní asistentky, kontakt s rodinou	1.-5.ročník	TU, AP,
ZÁŠKOLÁCTVÍ	Důsledná kontrola školní docházky Apel na respektování léčebného režimu a následcích při jeho nedodržování (pobíhání během vyučování či po vyučování venku apod.) Právní povědomí o školní povinné docházce Školní řád, možnost přezkoušení (úprava od 1.9.2022)	1.-5. ročník SP	TU, AP, OSPOD
CHOVÁNÍ ŽÁKŮ V ŠD	Zpracování chování žáků do vnitřního řádu ŠD Krátký pohybový relax po vyučování před přechodem do ŠJ	Žáci ŠD napříč 1.-5.	Vychovatelky ŠD

	Dvě oddělení ŠD, 3 vychovatelky	ročníkem	
XENOFOBIE, RASISMU A ANTISEMITISMUS	Objasnění cizích pojmů, zkonkrétnění na určité situace, globální problémy spojené s touto tematikou řešené v médiích, právní důsledky xenofobního jednání.	1.-5. ročník	TU, AP
PREVENCE KRÁDEŽE PENĚZ VE TŘÍDĚ	Cílená práce s kolektivem, beseda, odpovědnost za své chování Zamykání peněz při vybírání na školní akce k vyučující Nenosit telefony a drahé věci do školy, či je uschovat u vyučující (uzamkne je)	5. ročník	ŠMP, PoČR

2.2 Cíle zaměřené na rodiče a metody realizace

Naší soustavnou snahou je postupně vylepšit **postoj rodičů vůči škole**, školní činnosti, zapojit je k aktivní spolupráci, vytvořit vzájemnou důvěru v pedagogické působení učitelů zacílených na žáky, spolupracovat při tomto procesu i při případných vzniklých problémech. Jen vzájemnou spoluprací lze dosáhnout pozitivní změny zaměřené na žáka/yni. Snažíme se o pozitivní reklamu naší školy a zlomit v široké veřejnosti negativní postoje k „malé“ škole a naopak najít její pozitivita.

Rodiče jsou průběžně informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, při konzultačních hodinách. O aktivitách školy jsou nejen zákonní zástupci žáků průběžně informováni prostřednictvím zápisu v deníčcích, plakátků, letáků vyvěšených ve vestibulu školy i po obci, na webových stránkách školy, nově také od tohoto školního roku na Bakalářích.

Snažíme se o nalezení důvěry a respektu ze stran rodičů vůči našemu výchovně vzdělávacímu působení směrem k jejich dětem.

CÍLE	METODY A FORMY REALIZACE
OMLOUVÁNÍ ABSENCE, PREVENCE ZÁŠKOLÁCTVÍ, „SKRYTÉHO ZÁŠKOLÁCTVÍ“	omlouvání absence viz ŠŘ, řešení a postup omlouvání absence, odkaz na Zákon o rodině, a povinnosti zákonných zástupců z něj vyplývající, případná spolupráce se školou, s OSPODem, především u vytípaných žáků, konzultace s lékařem, OSOBNÍ VYZVEDÁVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI PŘEDČASNÉM ODCHODU Z VÝUKY, dodržení léčebného režimu, funkce školní asistentky, omlouvání absence z rodinných důvodů je nutno konkrétně specifikovat. Úprava ŠŘ pd 1.9.2022 – možnost přezkoušení.
EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU ŽÁKŮ, prevence užívání tabákových a nikotinových výrobků, užívání drog, alkoholu	Účast v zájmových kroužcích nabízená školou či obcí. Platná legislativa „Novinky“ na trhu v oblasti tabákových a nikotinových výrobků (elektronické cigarety, zahříváný tabák, nikotinové sáčky a jiné) Školní řád a sankce při porušení
AKTIVNÍ, EFEKTIVNÍ A VZÁJEMNĚ RESPEKTUJÍCÍ SPOLUPRÁCE SE ŠKOLOU	Rodiče jsou pravidelně informováni prostřednictvím úkolníčků, webových stránek, Bakalářů. Rodiče využívají konzultačních hodin jednotlivých vyučujících, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence. Konstruktivní diskuze, vyjasnění si povinností a kompetencí zákonných zástupců, pedagogů.
PREVENCE KYBERSÍKANY	Školní preventivní program, program proti šikanování, schránka důvěry, konzultační hodiny školní metodičky prevence, Středisko prevence kriminality, PPP Sokolov, tematické odborné dokumenty, kontakty a odkazy. Kontrola dětí ve volném čase, bezpečné užívání internetu. Komunikace dětí v online prostoru během distanční formy vzdělávání.
UMĚT ROZLIŠIT CO JE A CO NENÍ ŠIKANA	Tematické odborné materiály a kontakty, spolupráce se školou, spolupracujícími institucemi Ne vše je šikana, umět odlišit občasné konflikty s dlouhodobými projevy, které vykazuje šikana Sociometrické šetření PPP 3.-5. ročník
PREVENCE ŠIKANY ŽÁKŮ	Minimální preventivní program, program proti šikanování, schránka důvěry, konzultační hodiny školní metodičky prevence, PPP Sokolov, tematické odborné dokumenty, kontakty a odkazy
KRÁDEŽE PENĚZ VE TŘÍDĚ	

2.3 Cíle zaměřené na pedagogický sbor

Předpokladem úspěšné práce je soustavné vzdělávání se, hledání a využívání alternativních způsobů a předávání postojů směřujících ke zdravému životnímu stylu.

Vzhledem k tomu, že velmi často jsme nuceni řešit svízelné situace, při kterých si ne vždy musíme ihned vědět rady, je proto vhodné postupovat podle sestaveného krizového plánu (pedagogický sbor je s ním seznámen) a problém konzultovat. Může se stát, že ukvapené řešení, i když v dobré víře, situaci zhorší. A tomu chceme předejít.

Dalším dlouhodobým cílem zaměřeným na pedagogický sbor je práce s třídním kolektivem, s žáky s problémovým chováním – systém vzdělávání v této oblasti, spolupráce s preventivním týmem, s příslušnými institucemi a také v neposlední řadě ochrana samotného učitele před šikanou ze strany žáků či rodičů, případně jeho odhalení a následné řešení.

Naší prioritou je efektivní spolupráce se zákonnými zástupci žáků. Ta ovšem nemůže probíhat, jsou-li učitelé a jejich působení záměrně shazováno ze strany samotných zákonných zástupců a často cíleně i před samotnými žáky. Setkáváme se čím dál častěji, že rodiče kritizují a hodnotí práci pedagogů přímo před dětmi, což jejich pozici dosti snižuje. Očekávání rodičů a pedagogů se mnohdy dosti liší.

CÍLE	Metody a formy spolupráce	
UMĚT ODHALIT ŠIKANU MEZI ŽÁKY A VČASNĚ A EFEKTIVNĚ ZAKROČIT UMĚT ROZLIŠIT CO JE A NENÍ ŠIKANA UMĚT ODHALIT, VČASNĚ A EFEKTIVNĚ ŘEŠIT ŠIKANU VYUČUJÍCÍCH ŽÁKY či rodiči	Spolupráce s preventivním týmem Měsíčník Prevence Odborný tematický materiál PPP PO ČR Krizový plán (příloha minimálního preventivního programu č. 2,3) Zákonné ukotvení, viz odkaz na platnou legislativu Tematické besedy	TU, AP, ŠMP
VZÁJEMNÉ VYJASNĚNÍ SI KOMPETENCÍ A POVINNOSTÍ zákonných zástupců a vyučujících s cílem posílení pozice pedagogů (zejména před žáky ze strany zákonných zástupců)	Konstruktivní diskuze Rozhovor v rámci konzultačních hodin (pouze dospělí)	TU, AP
PRÁCE S TŘÍDNÍM KOLEKTIVEM, S DYNAMIKOU TŘÍDY	Dotazníky, ankety ,techniky Modelové, situační hry	PPP TU, AP
PREVENCE SKRYTÉHO ZÁŠKOLÁCTVÍ	Jednotný postup omlouvání absence Zákonná povinnost zákonných zástupců, viz odkaz na platnou legislativu Spolupráce s rodiči Příloha minimálního preventivního programu č. 4, 5 Spolupráce s OSPOD Prevence školní neúspěšnosti žáků Doučování Funkce a náplň práce školní asistentky	OSPOD Pediatri Školní asistentka
DŮVERNÉ PROSTŘEDÍ MEZI ŽÁKY A VYUČUJÍCÍMI	Empatie Schránka důvěry	TU, AP

	Asertivní jednání, nonverbální komunikace Vzor chování Doučování Třídní výlety, školní výlety	
BESIP	Dopravní dopoledne, DDM Sokolov dopravní výcvik	TU
PREVENCE UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK OBLAST TABÁKOVÝCH A NIKOTINOVÝCH VÝROBKŮ	Postup při jejich nálezu Školní řád, sankce Platná legislativa, doporučení MŠMT Nové tabákové a nikotinové výrobky (nikotinové sáčky, elektronické cigarety, zahříváný tabák, šňupací tabák, žvýkací tabák, doutníky, doutníčky, bylinné výrobky určené ke kouření aj.) Základní orientace v této problematice, rozeznání nejužívanějších drog	TU, AP, ŠMP

3. MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU

Zjišťovacími metodami efektivity programu budou rozhovory se žáky i s rodiči, pozorování, modelové situace, praktické každodenní soužití, ankety zaměřené na konkrétní analyzování situace a zpětnovazebné dotazníky, zaměřené na :

- zjištění, zda žák umí rozpoznat problém
- zjištění, zda žák umí definovat problém
- zjištění, zda žák ví, na koho se v případě problému obrátit
- zjištění, zda se umí žák bránit
- zjištění, zda umí říct žák svůj názor
- zjištění, zda si žák umí obhájit svůj názor
- rozbor na školské radě
- zpětné ohlasy ze strany rodičů
- účast rodičů na školních akcích
- týmová práce mezi kolegy

Preventivní program pro daný školní rok je evaluován každý červen formou závěrečné hodnotící zprávy školní metodičky prevence, společným stanovením priorit pro rok následující.

4. SPOLUPRÁCE

4.1 Institucionální

Již několik let spolupracujeme především s:

PPP Sokolov, SPC Karlovy Vary, DDM Sokolov, DDM Chodov, s PO ČR, s Denním stacionářem Mateřídouška, s knihovnou v Královském Poříčí, s knihovnou ve Vintířově, s Muzeem Sokolov.

4.2 Legislativní ukotvení

Viz www.msmt.cz

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-pokyny>

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027

Akční plán realizace Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2021 (USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 18. března 2019 č. 190)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

4.3 Odborná literatura, odkazy, kontakty

„Kuchařka „, v tiskové i CD, „CO DĚLAT, KDYŽ...“

ČASOPIS PREVENCE vše je možné si zapůjčit ve vytištěné podobě u školní metodičky prevence či vyhledat na stránkách www.msmt.cz.

TÉMA DROG, ALKOHOLU, KOUŘENÍ

Elliottová, M.: Jak ochránit své dítě, Portál, Praha 1997

Komorouš, J.: Závislost a my, Liberec 2002

Nešpor, K.: Prevence problémů působených návykovými látkami, BESIP, Praha

Nešpor, K.: Alkohol, drogy a vaše děti, Fit In, Praha 1995

Nešpor, K.: Týká se to i mne, Sportpropag, Praha 1992

Presl, J.: Drogová závislost, Maxdorf 1994

Raynerová, C.: Nenič své chytré tělo, Sonus, Praha

TÉMA ŠIKANY

Holeček, V.: Agresivita a šikana mezi dětmi, PC Plzeň 1997

Kolář, M.: Bolest šikanování, Portál, Praha

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách, Portál, Praha 2000

TÉMA TOLERANCE

Nečas, C.: Romové v ČR včera a dnes, UP, Olomouc 1995

Míček, L.: Duševní hygiena, SPN, Praha 1986

Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu, Portál, Praha 1998

Asertivita

rasismus a nacionalismus, Praha 1997

TÉMA DOSPÍVÁNÍ

Adamsová, C.: Už žádná tajemství, Themis, Praha 1997

Brtníková, M.: Svět muže, ženy a jejich dětí, Horizont, Praha 1995

Tauber, V.: Metodika sexuální výchovy, Serifa, Praha 1997

BESIP

Roub, J.: Než vyjedu, Pojan, Plzeň 2002

Linka bezpečí

Linka důvěry

Internetem bezpečně

Poradna světlo, PPP KV, Iniciativa pro život, OSPOD

5. ZÁVĚR

Předkládaná preventivní strategie je základem pro naše preventivní působení v tomto školním roce. Současným rizikovými fenoménem se nám jeví především **kyberšikana a nikotinismus**. Rádi bychom děti co nejvíce „vrátily“ do reálného světa pohybu, her, zážitků a dění s kamarády. Vnímáme to i jako efektivní využití volného času, prevenci před obezitou, součást zdravého životního stylu, upevnění sociálních kontaktů mezi vrstevníky, které mohou být alfou a omegou před nástrahami rizikových jevů.

Na konci školního roku provedeme vyhodnocení jednotlivých aktivit a situace ve škole. Získané závěry budou cenným podkladem pro nás, i pro stanovení si priorit pro nadcházející školní rok.

6. PŘÍLOHY PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Příloha preventivního programu č. 1 Souhlas se zpracováním osobních údajů

Jméno a příjmení dítěte:

Dávám svůj souhlas Základní škole Vintířov, okres Sokolov v souladu s obecným Nařízením evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016, se zpracováním, shromažďováním a evidencí osobních údajů, a to: jména a příjmení, fotografií, videozáznamů, data narození a děl za účelem:

- účasti na školních a mimoškolních akcích (soutěže, reprezentace školy, výlety, sportovní akce, exkurze);
- prezentace školy prostřednictvím školních a veřejných výstav, nástěnek, webu školy, tisku;
- vedení nezbytně nutných údajů v rámci účasti na plaveckém výcviku;
- k poskytnutí osobních údajů nezbytných pro zajištění pojištění dětí v rámci akcí konaných školou;
- pořizování a zveřejňování fotografií z akcí školy;
- vedení kroniky a zaznamenání historie školy.

Souhlas poskytuju škole k zajištění a naplnění výše uvedených účelů. Škola se zavazuje, že uvedené osobní údaje budou zpracovávány a evidovány pouze po nezbytně nutnou dobu k naplnění účelu jejich evidence, shromažďování a zpracovávání. Svým podpisem souhlasím, že jsem byl poučen o právech, podle Nařízení evropského parlamentu a rady (EU) 2016/679 ze dne 27. 4. 2016, zejména o právu kdykoli tento souhlas odvolat, nebo nesouhlasit (odvolat) s jednotlivými účely (nesouhlas s jednotlivými účely, vyjádřete jeho přeškrtnutím) a to i bez udání důvodů. Dále jsou zpracovávány, evidovány a předávány osobní a citlivé údaje podle zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění pro účely vedení povinné dokumentace školy nebo jiných zákonných nebo oprávněných požadavků.

Ve Vintířově dne:

.....

podpis zákonného zástupce

Příloha preventivního programu č. 2: Školní program proti šikanování

Školní program proti šikanování

- Osnova: 1. Co je šikana ?
2. Užší realizační tým- PREVENTIVNÍ TÝM
3. Zmapování situace
4. Společný postup při řešení šikanování
5. Prevence ve výuce
6. Ochranný režim
7. Spolupráce se speciálními zařízeními
8. Odpovědnost školy

- Přílohy: 1. Komunikace se žáky
2. Komunikace s rodiči
3. Nejčastější chyby při řešení šikany

Program proti šikanování je součástí Školního preventivního programu. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy.

CÍL PROGRAMU - vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Zvládnout takové metody, techniky a přístupy, aby se dařilo šikaně předejít, včas ji rozpoznat a umět řešit, minimalizovat její výskyt. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy.

Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se vztahy v třídních kolektivech ještě před vznikem šikany.

1. CO JE ŠIKANA ?

Šikana pochází z francouzského slova chicane a myslíme tím jakékoliv chování s cílem ublížit jedinci, ohrozit ho nebo zastrašit. Je to cílené násilí jedincem (skupinou) proti jedinci (skupině), kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí druhé osobě, tak útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování, ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování a zneužívání. Nepřímo se projevuje i jako nápadné přehlížení nebo ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Probíhá nejčastěji mezi žáky ve stejné třídě, v době přestávek, cestou do školy a ze školy a v době osobního volna a projevuje se v zárodečné podobě na všech školách.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, poškození cizí věci, znásilnění...

Příklady projevu šikanování

- Fyzické aktivní přímé: útočníci obět větší, škrtí, kopou, fackují.
- Fyzické aktivní nepřímé: kápo pošle nohsledy, aby obět' zbili. Oběti jsou ničeny věci.
- Fyzické pasivní přímé: agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice (fyzické bránění oběti v dosahování jejích cílů).
- Fyzicky pasivní nepřímé: agresor odmítne obět na její požádání pustit ze třídy na záchod (odmítnutí splnění požadavku).
- Verbální aktivní přímé: nadávání, urážení, zesměšňování.
- Verbální aktivní nepřímé: rozšiřování pomluv. Patří sem i tzv. symbolická agrese, která může být vyjádřena v kresbách, básních, apod.
- Verbální pasivní přímé: neodpovídání na pozdrav, otázky, apod.
- Verbální pasivní nepřímé: spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

KYBERŠIKANA

Specifický druh šikany, kde agresori používají jiné nástroje ubližování:

- Zasílání urážlivých, zstrašujících, zesměšňujících, nebo jinak ztrapňujících zpráv nebo pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype)
- Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií s cílem poškodit zachycenou osobu
- Vytváření internetových stránek, které urážejí pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (www. Stránky, blogy)
- Zneužívání cizího účtu (e-mail, diskuzí apod.)
- Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu
- Obtěžování a pronásledování psaním zpráv nebo prozváněním

OBĚTI ŠIKANY

- neumí nebo se nemůže bránit
- jakkoliv se odlišuje od průměru (nosí brýle, přestěhovalo se, je slabé)
- duševně zaostalejší, handicapované nebo nadprůměrně vyspělé
- jiná barva pleti nebo národnostní menšiny
- malé sebevědomí

AGRESOŘI

- šikany se často dopouští dítě starší než jeho oběť, která je agresivní ke svému okolí
- větší oblíbenost v kolektivu, vyšší temperament, větší sebevědomí

CO NENÍ ŠIKANA ?

- Opakovaná rvačka – projev nepřátelských jedinců srovnatelně silných
- Jednorázová zlomyslnost – krutý žert na náhodné oběti
- falešná oběť - snaha upoutat na sebe pozornost, vydírání apod.
- oboustranné škádlení - přináší legraci oběma, nejen jednomu

Následky šikany souvisí se stupněm šikanování – čím vyšší stupeň šikany, tím horší následky:

1. Poškození fyzického a psychického zdraví oběti
2. Fixování antisociálních postojů u agresorů
3. Ztráta iluzí o společnosti u ostatních členů skupiny
4. Snížený efekt pedagogického působení u skupiny jako celku

2. UŽŠÍ REALIZAČNÍ TÝM – preventivní tým

- 1) Mgr. Marcela Kokešová (ředitelka školy a výchovná poradkyně)
- 2) Mgr. Simona Chaloupková, DiS.(školní metodička prevence)
- 3) Mgr. Nina Kačírová (pracovnice odpovídající za spolupráci se školskými poradenskými zařízeními)

- Třídní učitelka - v jejíž třídě šikana probíhá
- ICT koordinátor – pokud se jedná o kyberšikanu

Školní specialista, který bude v případě šikany poskytovat první pomoc - školní metodička prevence

3. ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Je realizována průběžným slovním a písemným zhodnocením plnění zadaných krátkodobých, střednědobých cílů na pracovních poradách s pedagogickým sborem, při individuálních konzultacích se zákonnými zástupci žáků, při konzultačních hodinách ŠMP.

Průběžná konzultace řešených jevů s preventivním týmem, s ŘŠ, se spolupracujícími organizacemi (PO ČR, Středisko prevence kriminality, PPP Sokolov, OÚ aj.).

Třídní a školní klima je mapováno pedagogickými i nepedagogickými pracovníci školy, a to formou pozorování, případně cílenými dotazníky, technikami, rozhovory se žáky/ěmi, rodiči, analýzou deníku ŠMP, zpracováním informací ve Schránce důvěry.

4. SPOLEČNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

Prvotním úkolem je odhadnout v jakém stádiu šikana je. Zda se jedná o počáteční stádium nebo pokročilé (brutální skupinové násilí vůči oběti – vyžaduje jiný postup řešení šikany a její léčby). Pokročilá stádía by měli řešit a léčit pouze specialisté na problematiku školního násilí a šikanování ve spolupráci se školou.

A) Situace, které škola zvládne řešit sama

1. Rozhovor s informátory a oběťmi

Na počátku je rozhovor s informátory (pedagogem, odvážným spolužákem, rodičem týraného žáka) a oběťmi. Nikoliv s podezřelými pachateli. Při rozhovoru s oběťmi je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci. Je třeba ochránit oběť před možnou pomstou agresorů.

Rozhovor se doporučuje písemně zaznamenat.

Pozor, šikana není právní pojem. Oběť – ubližovaný

Agresor - ubližovatel

S rodiči se domluvit na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte, ubezpečit je, že škola žákovi pomůže a naznačit příští kroky.

2. Nalezení vhodných svědků

Nejtěžší část strategie. Ve spolupráci s informátory a oběťmi vytipujeme vhodné svědky, kteří budou pravdivě vypovídat. Vybrat svědky, kteří s obětí sympatizují nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování. Vybírat slušné žáky, kteří se dobře učí, je zcela zavádějící.

3. Individuální, popř. konfrontační rozhovory se svědky

Většinou postačí, když mluvíme se žáky jednotlivě. Důležité je, abychom rozhovory zorganizovali tak, aby o nich druzí nevěděli. Můžeme s nimi mluvit např. po vyučování. Měli bychom se dovědět co, kdy, kde a jak se stalo. Máme-li málo informací, přistoupíme na konfrontaci dvou svědků.

Vážnou chybou (vedoucí k ohrožení vyšetřování) je společné vyšetřování svědků a agresorů nebo obětí a agresorů.

4. Ochrana oběti

Šikanované dítě je třeba chránit do doby, než se vše vyřeší. Zajistit zvýšený dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte ze školy, v závažném případě je třeba oběť ochránit před agresory i tím, že zůstane doma. Musí zažádat rodič!

5. Rozhovor s agresory, popř. konfrontace mezi nimi

Rozhovor s agresory je vždy až poslední krok ve vyšetřování. Dokud na něj nebudeme připraveni (nemáme shromážděné důkazy), agresor vše zapře, podezření vyvrátí nebo zpochybní. Hlavní význam rozhovoru spočívá v paralyzování jejich agrese vůči oběti , tzn. okamžitě zastavit agresora v šikaně a ochránit oběť, ale i je samé před následky jejich činů. Agresora upozorníme, že při jakémkoliv násilí šikanování bude potrestán přísněji, případně ohlášeno na policii.

7. Výchovná komise

Nejpřístupnějším způsobem zastavení šikany je tzv. metoda vnějšího nátlaku, výchovná komise. V rámci společného setkání pedagogů, žáka- agresora a jeho rodičů se rozhoduje o výchovných opatřeních. V praxi se osvědčila následující posloupnost vedení jednání :

- a) seznámení rodičů s problémem
- b) postupné vyjádření všech pedagogů
- c) vyjádření žáka
- d) vyjádření rodičů
- e) rozhodování komise za zavřenými dveřmi
- f) seznámení rodičů a žáka se závěrem komise

Důležité je setkání s rodiči oběti. U počáteční šikany, která se dá často vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem setkání je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a opatřeních.

9. Práce s celou třídou

Po vyšetření šikany a potrestání viníků je třeba pracovat s celou třídou. Nejlepší prevencí je budovat trvale a systematicky kamarádké a bezpečné vztahy v celé třídě.

Krizový scénář –Nevytváří preventista sám!

- preventista vytvoří jen plán, co kdo bude dělat, ve které třídě a na co se konkrétně ptát – všichni pokládají stejné otázky

B) Když škola potřebuje pomoc zvenku

- je nezbytná součinnost se specializovanými institucemi a policií

Dojde-li k závažnému případu šikanování, nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, ředitel školy oznámí tuto skutečnost policii ČR.

Dále ředitel školy oznámí orgánům OSPOD skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin, popřípadě opakovaně páchá přestupky, ŘŠ zahájí spolupráci s OSPOD bez zbytečného odkladu.

Při výbuchu brutálního skupinového násilí (školní lynč) je nutný okamžitý postup:

- a) překonání šoku pedagoga a bezprostřední ochrana oběti
- jít k oběti a odvést ji pryč, pokud se vrátím do třídy, nic nevyšetřuji

- b) domluva pedagogů na společném postupu
 - c) zabránění agresorů na domluvě
 - d) pokračující pomoc na podporu oběti
- potrestání agresorů – výchovná opatření, snížené známky z chování, přestup do jiné třídy
dobrovolný pobyt ve středisku výchovné péče – po dohodě s rodiči
- e) oznámení policii
 - f) vlastní vyšetřování

PREVENCE VE VÝUCE

- Pedagogičtí pracovníci se vyhýbají metodám a technikám, které zvyšují či vytvářejí napětí (ironizování, zesměšňování, častý křik na děti, vytváření stresového prostředí)
- Sledují vzájemné vztahy mezi žáky v různorodých skupinách

Součástí prevence ve výuce je zařazení vhodných témat:

- o Úmluva o právech dítěte, ochrana lidských práv
- o právo - povinnost
- o škola hra – každá hra má svá pravidla
- o národnostní menšiny, jejich obyčeje a zvyky
- o člověk, morálka a svoboda,
- o tolerance a netolerance – učit se být tolerantní,
- o člověk jako osobnost,
- o člověk člověku přítelem,
- o komunikace mezi lidmi,
- o formování vlastní osobnosti, respektování individuality,
- o vytváření právního vědomí (seznámení se skutkovou podstatou trestných činů , např. vydírání, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví).

6. OCHRANNÝ REŽIM

Jak předcházíme na naší škole šikaně?

V rámci školy

- Třídní pravidla
- Školní řád
 - Práva žáků - právo na ochranu před šikanou
 - Povinnosti žáků - za zvláště hrubé porušení ŠŘ považujeme šikanování, krádeže a podvody
- PRIORITA ŠKOLY – otevřené a přátelské klima ve škole
- V celé budově školy, včetně kritických míst, kde by mohlo k šikaně docházet, dodržujeme pravidelně dozory
- Pravidelně monitorujeme klima tříd pomocí anonymních dotazníků a sociogramů, poměrně spolehlivě ukáže na potenciální oběti nebo pachatele
- SCHRÁNKA DŮVĚRY
- Pravidelná spolupráce se Střediskem prevence kriminality, které pro žáky naší školy pořádá besedy
- V rámci možností se zúčastňujeme různých kulturních i sportovních akcí, pořádáme výlety, projekty pro celou školu
- Škola poskytuje zázemí k trávení volného času (kroužky)
- Spolupráce s rodiči – třídní schůzky, konzultační hodiny, webové stránky, besídky pro rodiče

- Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.
Utrpení dětí je nepředstavitelné a jeho následky na těle i na duši mohou nést po celý svůj život.

V rámci tříd:

- Učitelé se snaží ve třídě vybudovat zdravé, přátelské prostředí, které pravidelně monitorují, stanovují si společně se žáky třídní pravidla a tresty za jejich nedodržování
- Preferují u svých žáků výchovu k zdravému životnímu stylu a rozvíjí sociální kompetence
- Veškeré činnosti vhodně motivují, používají různé formy práce
- Začleňují méně průbojně žáky do kolektivu
- Solidarita učitele se slabými žáky a handicapovanými žáky

- Třídní učitelé zodpovídají za stav ve třídě, měli by zachytit signály výskytu šikany
- Odstraňují nevhodné chování mezi žáky

- Jakékoliv podezření šikany nenápadně ověřují u nezávislých svědků (spolužáků)
- Pokud se podezření potvrdí, jednájí rychle podle zavedeného schématu
- Prověřují každý případ
- Uplatňují výchovná opatření k posílení kázně, která je specifikována ve školním řádu – napomenutí a důtka třídního učitele, návrh důtky ředitele, snížené známky z chování, doporučení rodičům návštěvy u psychologa nebo jiné výchovné instituce
- Spolupracují s rodiči žáků a informují je o jejich chování
- Na pracovních poradách si navzájem předávají nové informace ze školení NIDV nebo DVPP
- Úzce spolupracují s výchovným poradcem a ŠMP

Co by mělo učitele varovat?

- osamocenosť o přestávkách, nemá kamarády
- o přestávkách vyhledává blízkost učitele
- žák je nejistý a ustrašený, když má promluvit před třídou
- mívá blízko k pláči
- jeho školní prospěch se nevysvětlitelně zhoršuje
- má poškozené, znečištěné nebo rozházené pomůcky
- má zašpiněný nebo poškozený oděv – odmítá vysvětlit poškození
- mění svou pravidelnou cestu do školy i ze školy
- vyhledává důvody absence ve škole
- na těle má odřenyiny, modřiny, škrábance

Učitel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje také riziku trestního postihu pro neoznámení, popř. nepřekážení trestného činu. Žáci, pedagogové, rodiče by měli být seznámeni s negativními důsledky šikany, a to jak pro oběti, tak pro pachatele.

7. SPOLUPRÁCE SE SPECIALIZOVANÝMI ZAŘÍZENÍMI

Pedagogicko-psychologická poradna Sokolov
Středisko výchovné péče
OSPOD
PO ČR

8. ODPOVĚDNOST ŠKOLY

V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. (školského zákona) ve znění pozdějších předpisů, má škola jednoznačnou odpovědnost za žáky, je povinna zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů). Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekážení trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

Vymezení odpovědnosti:

a) ředitel školy:

- zajistí vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování a sociálně patologických jevů
- zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování
- zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti násilného chování a sociálně patologických jevů obecně
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení zajistí v souladu s pracovním řádem pedagogických pracovníků dohled nad žáky v době vyučování i při školních akcích

b) školní metodik prevence

- koordinuje plán proti šikanování
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací
- spolupracuje s okresním metodikem, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dítěte
- podílí se na prevenci sociálně patologických jevů

c) třídní učitelé:

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče na koho se obrátit při problémech se šikanou (TU, ŠMP, vedení školy, linka důvěry, pracovníci v PPP, orgány sociálně právní ochrany dítěte apod.)

- prokazatelně seznámí na začátku roku žáky i rodiče s Programem proti šikaně
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s ŠMP)
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování
i pozitivních mezilidských vztazích

d) všichni pedagogičtí pracovníci:

- rozvíjejí pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- vedou žáky k osvojení norem slušného chování
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s ŠMP a TU)
- jednají se žáky jako s partnery
- udržují ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy
- v kritických situacích dají jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nesmí být lhostejní k projevům agresivity

PŘÍLOHA K PROGRAMU PROTI ŠIKANOVÁNÍ Č. 2.1 **Komunikace se žáky – informační materiál pro žáky školy:**

TRÁPÍŠ SE KVŮLI ŠIKANĚ?

O šikaně mluvíme, jestliže jeden nebo více spolužáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje jiným.

Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co je ti nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí.

Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevíšovali si tě.

CHYBA:

- Není v tobě, ale často ve špatných vztazích celé třídy.
- Ostatní jsou k tvému trápení lhostejní, nebo mají strach se tě zastat, nebo se dokonce zlomyslně na tvém neštěstí přizívají.

PAMATUJ:

- Nikdo nemá právo ti ubližovat!

Strach obrátit se o pomoc /dospělí mi nebudou věřit, děti se mi pomstí apod./ je častý a pochopitelný, ale bohužel všechno ještě zhoršuje

OBRÁT SE:

- Na rodiče, výchovného poradce nebo učitele, ke kterému máš důvěru a svěř se. Je povinností nás dospělých tento problém řešit. Jedná-li se o opakované potíže, tak na ně většinou děti samy nestačí a často dochází k jejich zhoršování.

Na Linku bezpečí, bezplatně můžeš volat z mobilu i pevné na telefon 116 111.

PŘÍLOHA K PROGRAMU PROTI ŠIKANOVÁNÍ č. 2.2 **Komunikace s rodiči – informační materiál pro rodiče**

JAK MOHOU RODIČE ZJISTIT, ŽE JE JEJICH DÍTĚ ŠIKANOVÁNO?

Za šikanování se považuje, když jeden nebo více spolužáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým.

V počátku se to děje nenápadně, prostřednictvím různých legráček a "testíků" (strkání, nadávání, schovávání věcí...), případně odmítáním, přehlížením, zesměšňováním a pomlouváním. Později se otravování života obětí stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí).

Znaky šikany, které by měly rodiče varovat

- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas
- nechce jít ráno do školy, možná ráno zvrací, odkládá odchod z domova, chce být doma (dříve však do školy rádo chodilo)
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, různě střídá cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- vyhýbá se docházce do školy
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu, či peníze na svačinu)
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu
- ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- bývá doma smutné, objevují se výkyvy nálad – odmítá se svěřit s tím co ho trápí
- žádá o peníze (tvrdí, že je ztratilo), případně doma peníze krade
- nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům i jiným dětem, projevuje zlobu vůči rodičům
- stěžuje si na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy

Výše uvedené signály ve vás vzbudí určitě podezření, že by mohlo jít o šikanování Vašeho dítěte. Ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbuďte, rozptylte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte jeho sílu a odvalu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně. Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho dítěte. Poskytněte mu veškerou podporu. Rozlišujte však „běžnou klukovskou šarvátku“ od skutečné šikany.

Konkrétní kroky - co mohou dělat rodiče

- Zjistěte přesně – pozor – „nevyslychejte jako vyšetřovatel“ – co, kdy, kde se

odehrávalo, kdo další byl přítomen.

- Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.
- Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce).
- Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chatu, chalupu či k prarodičům.
- Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pozor – pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
- Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.
- Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy“. Neomlouvejte sami sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

Co číst

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách. Portál, Praha 1997, 2000.

Kolář, M.: Bolest šikanování. Praha: Portál, 2001

Internetové odkazy

www.minimalizacesikany.cz

<http://sweb.cz/sikana.os/> Občanské sdružení proti šikaně

www.sikana.cz

www.sikana.org

PŘÍLOHA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU č. 3 KRIZOVÝ PLÁN ŠKOLY PRO PEDAGOGA, KTERÝ ČELÍ ŠIKANĚ ZE STRANY ŽÁKA/Ů

Krizový plán bude „šit“ individuálně na míru dané šetřené skutečnosti s přihlédnutím k druhu a stádiu řešené šikany. Jiná konkrétní opatření budou učiněna, navržena a kontrolována při zjištěné kyberšikaně, či při šikaně psychické. Krizový plán je pouze vodítkem, jak obecně postupovat.

- pedagogický sbor má plnou podporu a ujištění paní ředitelky, že se případná šikana pedagoga ze strany žáka/ů erudovaně a důsledně prošetří a „nezamete pod koberec“
- pedagogický sbor je podrobně instruován o postupu řešení v případě výskytu šikany pedagoga ze strany žáka školní metodičkou prevence a ředitelkou školy
- oběť, pedagog, se v případě podezření šikany na svou osobu ze strany žáka/žáků obrátí na školního metodika prevence, který provede šetření s agresorem, s třídním kolektivem, se zákonnými zástupci agresora/agresorů. Vše bude písemně doloženo.
- školní metodik prevence přizve k jednání ředitelku školy, rodiče žáků, případně pana Staňka ze Střediska prevence kriminality, nebo jej požádá o konzultaci k postupu řešení (dle závažnosti a druhu šikany- psychická, fyzická, kyberšikana apod.)
- podle stupně a formy šikany, bude k šetření přizvána i PO ČR
- školní metodik prevence splní ohlašovací povinnost a požádá o intervenci OSPOD
- za pedagoga, bude-li to nutné, bude stanovena akutní náhrada v daném kolektivu, či v kontaktu s daným žákem
- pedagogovi bude umožněna, bude-li to nutné, lékařská péče
- školní metodička prevence či ředitelka školy budou, bude-li to nutné, informovat další členy rodiny pedagoga o nastálé situaci a dalších krocích
- postup, navržená a vykonaná opatření budou písemně dokumentovány a kontrolovány
- dle závažnosti, stupně a druhu šikany bude uděleno opatření k posílení kázně daného agresora, po prokázání
- nadále bude třídní kolektiv monitorován školní metodičkou prevence, třídní učitelkou, ředitelkou školy

- stále bude vedena pravidelná spolupráce s rodiči, s vyučujícími, budou průběžně vyhodnocovány a kontrolovány další stanovené postupy
- s třídním kolektivem bude školní metodik nadále cíleně pracovat či požádá o kompetentní spolupráci školské poradenské pracoviště

PŘÍLOHA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU č. 4

NEOMLUVENÉ HODINY

Zpracovala Mgr. Nina Kačířová ve spolupráci s OSPODem

ORGÁN SOCIÁLNĚ PRÁVNÍ OCHRANY DÍTĚTE – OSPOD

Městský úřad Sokolov

Odbor sociálních věcí

Oddělení sociální prevence - kurátor pro děti a mládež

Bc. Andrea Juríková

- andrea.jurikova@mu-sokolov.cz

- Tel. 354 228 145

- Tel. 731 689 842

- **NEOMLUVENÉ HODINY**

- Podle školního řádu je nutné omluvit žáka do dvou pracovních dní
- Třetí pracovní den vznikají dle školního řádu neomluvené hodiny
- Třídním učitelkám se doporučuje při řešení postupovat individuálně – pokud se jedná o výjimečné nechtěné opomenutí, je možno zákonného zástupce 1x upozornit a žádat dodatečné dodání omluvenky.

S rodiči, u nichž je zřejmé, že se nejedná o výjimku, budeme postupovat takto:

1. Prokazatelně informujeme rodiče o vzniku a počtu neomluvených hodin. Zároveň je seznámíme s dalším postupem školy – nahlášení na OSPOD (např. prostřednictvím ŽK - podpis v ŽK + kopie)
 2. Tyto neomluvené hodiny bude škola vykazovat na vysvědčení.
 3. Nesnižujeme známku z chování – pokud je vina na straně rodičů, nikoli žáka.
 4. Vzniklé neomluvené hodiny škola nahlásí na OSPOD.
- **EXISTUJE OMLUVENKA, ALE DOKÁŽE SE ZANEDBANÁ PÉČE – musíme poskytnout podklady**
 - 1) Informujeme rodiče
 - 2) Snažíme se je předvolat
 - 3) Pořídíme zápis
 - 4) Nahlásíme na OSPOD
 - **PŘISTĚHOVAL SE S NEOMLUVENOU ABSENCÍ**
 - **hlásí na OSPOD předchozí ZŠ, na vysvědčení vykazujeme neomluvené hodiny my**
 - **Nesnižujeme známku z chování – pokud je vina na straně rodičů**

- ODSŤĚHOVÁNÍ Z NAŠÍ ŠKOLY – MEZIOBDOBÍ
 - **Vykazujeme neomluvené hodiny, pokud vznikají – převádíme do nové ZŠ, ale HLÁSÍME NA OSPOD MY**
 - **Nemohou se odhlásit k...** (jsou stále naši)

- ODSŤĚHOVÁN DO ZAHRANIČÍ (zákon od 1. 9. 2018)
 - a) Může být nadále žákem spádové školy (na základě rozhodnutí zák. zástupce)
MATRIKA – Žák plní povinnou školní docházku v zahraničí (Buď přezkoušení, nebo doložit vysvědčení ze ZŠ)
 - b) Nebude žákem ZŠ – RADĚJI PÍSEMĚ

PŘÍLOHA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU ČÍSLO 5.

STRATEGIE PŘEDCHÁZENÍ ŠKOLNÍ NEÚSPĚŠNOSTI

Výchovná poradkyně, školní metodička prevence a ostatní pedagogické pracovnice se věnují také prevenci školní neúspěšnosti žáků školy.

V rámci metodického sdružení jsou předávány informace o žácích, kteří selhávají v některých předmětech. Těmto žákům je věnována zvýšená pozornost a jsou u nich využívány některé z následujících postupů:

- Zařazení žáka do doučování v rámci OP VVV
 - doučování žáků ohrožených školním neúspěch
- Navržení žáka k vyšetření ve školských poradenských zařízeních
 - pokud je u nich podezření např: na VPU, VPCH ...
- Využití asistentky pedagoga nebo školní asistentky, která působí ve třídě
- Individuální konzultace se zákonnými zástupci
 - stanovení domácí přípravy
 - dohled zákonných zástupců nad přípravou žáka do školy
- Individuální přístup ze strany všech vyučujících
 - využití plánu pedagogické podpory, jeho následné vyhodnocení

Zpracovala ve Vintířově 1. 9. 2018

Mgr. Marcela Kokešová

PŘÍLOHA PREVENTIVNÍHO PROGRAMU č. 6

PLÁN ŠKOLNÍHO PORADENSKÉHO PRACOVIŠTĚ

Základní škola Vintířov, okres Sokolov zabezpečuje poskytování poradenských služeb (v souladu s vyhláškou č.197/2016 Sb.) prostřednictvím školního poradenského pracoviště. Školní poradenské pracoviště tvoří výchovná poradkyně a školní metodička prevence, které spolupracují zejména s třídními učiteli, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy.

Ve škole jsou zajišťovány poradenské služby v rozsahu odpovídajícím počtu a vzdělávacím potřebám žáků školy zaměřené zejména na:

- Poskytování podpůrných opatření pro žáky se SVP
- Sledování a vyhodnocování účinnosti zvolených podpůrných opatření
- Prevenci školní neúspěšnosti
- Podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami
- Průběžnou a dlouhodobou péči o žáky s výchovnými či vzdělávacími obtížemi a vytváření příznivého klimatu pro přijímání kulturních a jiných odlišností ve škole a školském zařízení
- Včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- Předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace
- Průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou
- Spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci
- Spolupráci školy při poskytování poradenských služeb se školskými poradenskými zařízeními

Výchovná poradkyně zpracovává plán práce na daný školní rok, který vyplývá z aktuálních potřeb školy a zároveň uchovává písemné záznamy o průběžném plnění svých povinností.

Činnosti výchovné poradkyně je pravidelně vyhodnocována na pedagogických radách, kde je velká pozornost věnována součinnosti se školskými poradenskými zařízeními.

Školní metodička prevence zpracovává preventivní program školy na daný školní rok včetně strategie předcházení šikany a dalším projevům rizikového chování.

Školní metodička prevence spolupracuje s orgány veřejné moci za účelem ochrany práv žáků.

Činnost školní metodičky prevence je pravidelně vyhodnocována na pedagogických radách.

Školní poradenské pracoviště ve spolupráci s metodickým sdružením a všemi pedagogickými pracovníci školy zpracovává také strategii předcházení školní neúspěšnosti žáků (viz příloha).

Výchovná poradkyně a školní metodička prevence se podílí na zajišťování podpůrných opatření pro žáky se SVP.

Zpracovala ve Vintířově 1. 9. 2018

Mgr. Marcela Kokešová

PODPISY TŘÍDNÍCH UČITELEK, PŘEDAJÍ INFORMACI AP:

III. ročnick Mgr. Jaroslava Hetfleišová

IV. ročnick Mgr. Monika Kindlová – metodická sekce, logopedická preventistka

V. ročnick Mgr. Nina Kačírová - koordinátorka pro komunikaci se školskými poradenskými zařízeními, s OSPODem v oblasti záškoláctví

I. ročnick Mgr. Simona Šichová Chaloupková, DiS. – školní metodička prevence, zdravotnice

II. ročnick Mgr. Petra Šimková – environmentální koordinátorka